

רת

ליל שקט

ליל שקט,
ליל קדוש...

בחמש יבשות שרו מיליונים באחד הערבים השבוע את שירו זה של רופא אוסטרי לכי בוד הגבר היהודי מנצרת, שניסה לבשר לעולם את בשורת השלום.

חג המולד, החג העיקרי לעולם הנוצרי כולו, לא נולד עם ישו, אמנם, הכנסיה הרומאית פקדה לחוג אותו רק במאה החמישית, כדי להיום טענות מסוימות שפשטו בין כיתות פורשות. אולם האמת הפשוטה היא שהחג הוא פגני ועתיקיומין, ודווקא הצד הפגני העמוק שבו הוא המעורר את ההדרגה העמוק בין אנשי המערב.

המנהג להכניס עץ הביתא ולקשט אותו בקישוטים מלבבים, הוא רומאי מובהק. ייתכן שמקורו בין הגרמנים העתיקים, שחגגו את ליל ה-25 בדצמבר כתודה לאלים שהחלו מאריכים שוב את ימי החורף. הכנסיה יכלה להילחם במנהגים פגניים אלה. במקום זה עשתה משהו הרבה יותר פיקח: היא בלעה את החג כולו, יחד עם העץ, הקדוש המועדן המחלק מתנות וכל שאר מסורות הדורות.

כשהתקבצו השנה המשפחות מסביב לעצים בקנדה, באפריקה הדרומית וגם בישראל (ראה במדינה) יכלו לחוג את חג השלום תוך הריגשה שאמנם אין השלום שורר בעולם, אולם שאימת המלחמה רחוקה השנה יותר מאשר בכל עת אחרת בחמש השנים האחרונות.

ברית המועצות
השוחר השלישי

הטרויקה, שלישיית הסוסים המושכת ב-עגלה, היא מראה מסורתי ברוסיה. כשי נעצרה העגלה הסובייטית עם מותו של סטאלין, לא היה זה אלא טבעי ששלושת

הנסיכה מרגרט ומחזר
הגרורש גורש

הסוסים העיקריים של המשטר יחליטו למשי כה בצוואת. היו אלה המפלגה הקומוניסטית, בהנהגת מאלנקוב, הצבא, בהנהגת המרשל והבולשת הפוליטית, בהנהגת בריה. הנהגה העיקרית מן המצב היה דווקא בריה, שזמן קצר לפני כן החל מתגלגל במדרון.

הבולשת שלו הואשמה בכך שלא גילתה בעוד מועד את מזימתם של הרופאים היהודיים. אולם עתה היה צורך בו ובכוחו שוטרי. הוא חזר לגדולה. מעשהו הראשון היה לטהר את הרופאים, לאסור את כל אותם שנתנו יד למזימה נגדו. הרבה ראשים התגלגלו בהזדמנות זו.

אולם איש בעולם אינו אוהב בלש. פחות מכולם אוהבים אותו החיילים, ביניהם קצינים כמו המרשל רוקוסובסקי שעברו בעצמם את מרתפי החקירות של הג.פ.א. לכן לא היה כל קושי ליצור ברית בין שני השותפים האחרים — מפלגת מאלנקוב והצבא — נגד השותף השלישי. ברית זאת חדרה ללב של בריה בצורת כדור רובה.

אלא שבזאת לא נסתים העניין. לא יכול להיות הסדר סופי עד אשר יוחלט סופית. מי החזק בין השניים הנוותרים. לו היה מנהג בברית המועצות להתערב על סיכויים פוליטיים, היו הסיכויים 1:10 לסובת מאלנקוב.

בריטניה
הגיב הגרוע ביותר

אם תמות מחזר הוד מלכותה אליזבט השנייה, מלכת בריטניה ואירלנד הצפונית והשטחים שמעבר לים, מגינת האמונה, יהיה ראש בית המלוכה הבריטי גבר גבוה המחזיק במה שנקרא „הגיב הגרוע ביותר ב-אנגליה“.

גבר זה נמצא עתה יחד עם אשתו במסע מפרך של ששה חדשים על פני כדור הארץ, בו יראו כמה מיליונים אנשים את פרצופו.

חופש לנסיכה. החוק שמינה את פיליפ, דוכס אדינבורו, לראש בית המלוכה ולעוצר במקרה של מות אשתו, במקומה של ניסתו החיננית מרגרט, הועבר בבית הנבחרים ערב צאתו למסע זה. מגמתו היתה ברורה: אם מרגרט לא תהיה המועמדת לתפקיד העוצרת, תהיה יותר חופשית בחייה הפרטיים. אם שוב תרצה להתחתן עם צעיר חביב אך בלתי מתאים לרמה המלכותית, לא תצטרך לחשוש מפני הצעקות הנדהמות של הכנסיה ודעת הקהל השמרנית.

בצורה זו זכה הדוכס שבפעם הראשונה הוכנס תוכן כלשהו לתפקידו, שהיה עד כה ערפלי ביותר. כבעל מלכה אין לדוכס מה לעשות. בעוד אשתו יושבת לבדה משך שלוש שעות ביום וחוחמת על ניירות, מת-ראה עם שריה ומקשיבה להצאותיהם, אין הדוכס יכול אלא לעסוק בתפקידו ייצוגי, מבלי לעורר, חס ושלום, את הרושם שהוא עוסק בפוליטיקה. אין האנגלים אוהבים שבעלי מלכותיהם מתערבים בענייני המדינה, וכאשר הנסיך הבעל האחרון עשה זאת, לפני 100 שנה, האשימוהו ב„בגידה“.

שיכור ופיכה. תפקידו של הנסיך הבעל לא היה אף פעם מן הקלים. הראשון היה פיליפ מספרד, צעיר עצוב ויהיר בן 27, שנשא ללא אהבה את מרי טודור, שהיתה מבוגרת ממנו ב-11 שנה. הוא חשב את עצמו למלך, נתן פקודות לאשתו, בילה את רוב זמנו בספרד. כשמתה המלכה, ארבע שנים אחרי נשואיהם, שמחו הבריטים שיכלו לסלקו.

השני היה הנסיך ג'ורג' מדנמרק, בעלה של המלכה אן. הוא נחשב לטיפש, נזכר בעיקר עקב האימרה שנאמרה עליו: „נסייתי אותו כשהוא שיכור ונסייתי אותו כשהוא פיכה, אך גם כך וגם כך אין הוא שווה כלום.“ השלישי, והמפורסם ביותר, היה הנסיך הגרמני אלברט, בעלה של המלכה ויקטוריה. בשנים הראשונות היה בלתי אהוד, נחשב לזר. השפעתו על המלכה שהעריצה אותו, גם היא לא מצאה חן. רק במאוחר זכה להערכה כללית.

ארמון הזכוכית. הנסיך הבעל הנוכחי דומה קצת לאלברט, שהיה אביאביסון. משפחתו גרמנית, החזיקה פעם בכס המלוכה היווני, דבר המסביר מדוע נחשב פיליפ ליווני אף הוא. בתפקידו נתגלה כאדם רציני, שעיקר עניינו קידום התחיה התעשייתית והמדעית של בריטניה. נאומיו בכיוון זה עוררו שבה כללי.

בין הגאותיו המעטות נמנית תשוקתו לסירה. לא מכבר עוררה קנסיכה שערוריה כזאת, כאשר נודע שהתאהבה בגבר גרוש, מגבורי חיל-האוויר המלכותי. הכנסיה הבריטית, בדומה לכנסיה הרומאית, מתנגדת בחריפות לנישואי גרושים.

בבתי-חרושת, לפעמים משך ימים שלמים. בהזדמנויות אלה הוא רגיל לבדוק כל מכונה, לחקור ארוכות את הפועלים.

כשנתמנה למרשל חיל-האוויר המלכותי, למד לטוס. זה היה לפני שנה. מאז הרבה להמריא, לפעמים כמה פעמים ביום. אך מלבד טיסת סולו אחת, שהיתה דרושה לקבלת התעודה, לא הרשתה לו הממשלה לטוס לבדו אפילו פעם אחת, צירפה אליו מדריך-טיס מקצועי.

היה זה אופייני להגבלות העוצרות את תנועתיו של הגבר המפורסם ביותר בברי-

אליזבט ה-2 ופיליפ
העוצר נעצר

טניה, שחי כל חייו בארמון זכוכית, כמו כוכב קולנוע, מבלי שיוכל, כמוהם, לעשות ככל העולה על רוחו. אמר בשעתו הנסיך אלברט:

„אני בעלה של המלכה, המורה והאב של הילדים המלכותיים. המזכיר הפרטי של השליטה הריבונית והשר התמימי שלה.“

אזניים נקובות

בישראל העתיקה היתה האוזן הנקובה סמלו של העבד העברי הנרצע, שסיביר צאת לחופשי גם אחרי שבע השנים הקבועות בתורה. בבריטניה המודרנית משמעות הסמל כמעט הפוכה — האזניים הנקובות שייכות למיטב הנשים הרצות להידמות למלכות.

אופנה זו גברה מאז החלה המלכה מצ' טלמת אחרי הכתרתה רק כשאזוניה מקור שטות בעגילים. הסיבה לכך נתגלתה החדוש, שעה שבתוכנית הטלביזיה של הבי.בי.סי. הופיע סיריל וילקיןסון, נוקב אוזניים מק' צועי. סיפר כיצד ביצע את תפקידו באוזני המלכה, אמה ושתי דודותיה. אשה בעלת אוזן נקובה היא, מובן, שפחה נרצעת לעגרי ליה, מאחר שאין היא יכולה להציג לראאה את הנקב החשוף.

כתוצאה מכך עלה ייצור העגילים ב-400%, הודיעו רוב המפעלים שאינם יכולים לקבל הזמנות אלא בעוד תשעה חדשים. אחוז בעלות האזניים הנקובות, שהיה עוד לפני שנותים 5% מבין עונדות העגילים, כבר הגיע ל-30%. יצרני העגילים לא הצטערו על כך כלל — מובטח להם שוק בטוח עד אשר תמות הליידי הנרצעת האחרונה.

היצרנים לא חלמו עליהם כלל. אך במהרה התברר כי מספרם של מעריצי-המלוכה גדול לא רק באנגליה, אלא בעולם המערבי כולו. באורח בלתי-צפוי התחיל ייצוא העגילים דמויי-הנטיפה, שבקצותיהם מתנוצצת פנינה מארכת, האופנה החביבה ביותר על המלכה, להתח סעיף חשוב והולך. במאון המסחרי של בריטניה.

האוזן הנקובה עלולה, לפתע, לתרום משהו לאיזון המאון הבריטי, שהוא צרור נקוב לא פחות.

ארצות-הברית

מין וכסף

האדם החשוב ביותר בארצות-הברית, אחרי דווייט אייזנהואר וג'ון מק'קארתי, הוא פרד פסור לזואולוגיה שהמיר את החיות בנשים. שמו אלפרד צ. קינסי. ספרו האחרון, „ההתנהגות המינית של הנקבה האנושית, (העולם הזה 828, 827) נמצא בדרכו לתפוצה של מיליון טופסים בארצות-הברית, נוסף על תפוצת התרגומים בתריסר שפות.*

לפי כל הסימנים, ד"ר קינסי צריך להיות משהו קרוב למיליונר, אולם אנשים שבידיהם רהיט החדוש מצאוהו חי בנסיבות צנועות, כפי שחי לפני עלייתו המפתיעה לפרסום עולמי.

מה הוא ירע עלי... המופתע ביותר מן ההצלחה היה קינסי עצמו. הוא עסק שנים רבות במחקר שרצים שונים, אסף בעצמו, בעזרת אשתו, שלושת ילדיו ועוזריים אחרים, שלושה וחצי מיליון דבורים לשם כתיבת ספר לימוד. באחד הימים נתבקש להשתתף בהדרכת קורס סטודנטים באוניברסיטה שלו על ענייני מין. לפתע גילה שאין תשובות מדעיות לרוב השאלות החשודות. הוא היפנה את תשומת-לבו למחקר המין, ומאז לא הסתכל עוד בדבורים.

משך שלוש שנים עבד במחקר זה על חשבונות הפרטי, במשרד קטן, עסק במתן היצאות ובכתיבת מאמרים כדי להרוויח את מחיתו. רק במרוצת השנים הצליח לאסוף כמה רכבות דולארים למימון המחקר. כיום הוא עולה 100 אלף דולאר לשנה.

כשיצא סוף-סוף ספרו הראשון על „התנהגות המינית של הזכר האנושי, לא התכונן קינסי אלא להצלחה קטנה בקרב קהל מצומצם של רופאים, אנשי מדע ודומיהם. אולם כעבור כמה חדשים גילה הקהל את הספר, שהוא משעמם ביותר בכתיבתו ובצורתו. 300 אלף טפסים נמכרו בארצות-הברית בלבד.

תעמולה גאוזנית. מאז הפך הזואולוג למרכז של מאבק ציבורי, ספוג העריצה והשימצה. הקהל ניחש שהוא עומד לכתוב ספר שני על הנקבה האנושית, עקב אחרי כל תנועה מתנועותיו. בכל זאת הצליח לנהל את החקירה הגורלית בסוד מוחלט. הראיונות עם הנשים שמסרו פרטים על יחסיהן המיניים לפני הנישואין ועל מחשבותיהן בליל הכלולות התנהלו בחדרים בעלי קירות בלתי חדירים לקול, התוצאות תויקו בארונות ברזל, נרשמו בכתב סתרים שרק ארבעה אנשים ידעו לפענחם. ארבעה אלה לא טילו מעולם יחידיו, פן תקרה להם תאונה והמפתח יאבד.

חודש אחרי הופעת הספר פנו כמה עסקנים אל קינסי, ביקשו לדעת מי ניהל עיבורו את מסע התעמולה הגאוזני. הם לא קיבלו תשובה: „ד"ר קינסי ניהל בעצמו את כל התעמולה. ליתר דיוק, התעמולה ניהלה את עצמה — הספר שט לבטח על הגלים המקוריים של החן הנשי, שעניינו כל קורא. השערוריה שקמה בעקבות הפרסום לא הויקה למעמדו המדעי. על אף האיומים לא נטש אף סטודנט אחד את האוניברסיטה בה מכהן קינסי כפרופסור. חבר הקונגרס, שביקש לחקוק חוק האוסר את הפצת הספר בדואר, נכשל.

חוקים מוזנפים. הכנסות הספרים, המגיעות למאות אלפי דולאר, אינן שייכות לקינסי, אלא לאוניברסיטה. קינסי עצמו מקבל רק משכורת של אלפים דולר לחודש. אך נראה שהפרופסור מרוצה. הוא מת-כוון לערוך עוד שבעה או שמונה דו"חים וספרים. כרגע הוא מתעניין בחקר החוקים הפוליטיים הנוגעים לענייני מין, ויש להניח שספרו הבא יהיה על נושא זה. הוא לא הסתייג מעולם שהוא חושב את רוב החוקים האלה למסופשים, בלתי-רציונליים לגמרי ל-גישה המדעית הנכונה לענייני מין.

* נוסף על קטעים שהתפרסמו עד כה, הודיעה הוצאת אחיאסף על רכישת הזכויות לתרגום עברי מצא.